

P.Z. br. 407/3

HRVATSKI SABOR

KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

U Zagrebu, 16. veljače 2023. godine

PREDSJEDNIKU
HRVATSKOG SABORA

Predmet: amandmani na Konačni prijedlog Zakona o kazalištima P.Z. br. 407

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora na Konačni prijedlog Zakona o kazalištima P.Z. br. 407 podnosimo sljedeće

A M A N D M A N E

Amandman I.

U članku 15., stavak 1., iza riječi "Intendant" dodaju se riječi "provodi strategiju i", a riječ "donosi" se zamjenjuje riječju "predlaže".

U stavku 2. iza riječi "utvrđuju" dodaje se riječ "strategijom" i zarez.

Obrazloženje

Ovlasti i zadaće intendanta, jednako kao i ravnatelja kazališta, trebaju biti jasno određene radom na provedbi društveno-kulturnih ciljeva formuliranih u demokratskoj proceduri, umjesto da odredbe Zakona dopuštaju da ih on sam i određuje, a zatim eventualno i realizira. Takva primarna instanca pisanog izraza kolektivne odluke određene zajednice o svrsi kojoj njeno kazalište treba služiti - a "istaknuti pojedinci" se onda natječu da bi osigurali njenu provedbu - zapravo postoji i u praksi, i u Konačnom prijedlogu Zakona o kazalištima. Među plansko-strateškim dokumentima Konačni prijedlog Zakona - uz "umjetnički program" i "godišnji program rada i razvoja", koji su u domeni intendanta odnosno ravnatelja - također navodi i "osnovni programski i financijski okvir" koji prethodno donosi osnivač. Smisao ovog amandmana je da se programski dio tog "okvira" naglasi i nazove pravim imenom, za koje se predlaže riječ "strategija". Iako su moguća i drugačija rješenja, poput "kazališne politike", riječ *strategija* je prikladna jer jasno upućuje na *ciljeve* - društvene, kulturne i kulturno-političke ciljeve - kojima kazalište određene demokratski vođene zajednice treba služiti, dok se formulacija "programski okvir" može interpretirati kao nevažna i neobvezujuća birokratska obaveza. Takvi dokumenti, koji se bez razloga skrivaju od javnosti, ponekad su veoma oskudne i općenite napomene, no ponekad sadrže i reference na mjerodavne društvene ciljeve i funkcije određenog kazališta. Kako bi se jasnije odredili njihov karakter i razlika u odnosu na druge programske dokumente u Zakonu, umjesto programskog okvira uvodi se termin strategije. Ona bi trebala trebala odrediti čemu određeno kazalište služi, koji je njegov profil u širem kontekstu kulturne politike. Dokumenti bi trebali biti javni i artikulirani u demokratskoj proceduri otvorenoj za javnost pa se propisuje da izvršno tijelo osnivača - određeni ured za poslove kulturne politike - predloži podlogu za javnu raspravu, uskladi je s kazališnim vijećem i prikuplja priloge javnosti, kako bi zajednički prijedlog strategije uputio predstavničkom tijelu

na usvajanje. Ta otvorenost za javnost, dakako, ne smije biti samo formalna - prema načelu "internetsko savjetovanje je otvoreno, pa tko vam je kriv ako se niste javili" - nego aktivna u osnaživanju svih onih kojima kazalište služi, ili bi trebalo služiti iako zasad u njega niti ne idu, bez obzira osjećaju li se spremnima za polemiku s kazališnim i kulturno-političkim profesionalcima. Prema tome, logika upravljanja kazalištima i hijerarhija dokumenata koji je slijede bila bi jasnija:

1) na prijedlog izvršnog tijela, usklađen s kazališnim vijećem, javnost vodi raspravu o tome kakvo kazalište želi, izraženu u dokumentu **strategije kazališta (zajedno s financijskim okvirom)** koju usvaja predstavničko tijelo (odnosno, u slučaju HNK u Zagrebu, predstavnička tijela)

2) na javni natječaj za intendanta odnosno ravnatelja kandidati podnose **prijedlog umjetničkog programa rada (s financijskim i kadrovskim planom)**

3) izabrani intendant odnosno ravnatelj kazališnom vijeću redovito predlaže **godišnji program rada i razvoja**, kako bi se osigurala odgovarajuća kontrola provedbe strategije, u skladu sa Zakonom određenom funkcijom kazališnog vijeća.

Amandman II.

U članku 17., stavak 2., iza riječi "Ravnatelj" dodaju se riječi "provodi strategiju i", a riječ "donosi" se zamjenjuje riječju "predlaže".

U stavku 3. iza riječi "utvrđuju" dodaje se riječ "strategijom" i zarez.
Prema tome, članak 15. glasi:

Obrazloženje

Isto kao za Amandman I.

Amandman III.

U članku 20., stavak 5., riječi "osnovni programski" se zamjenjuju riječju "strategiju".

U stavku 6. riječ "Programski" se zamjenjuje riječju "Strategija", riječ "čini" mijenja se riječju "čine", a iza riječi "i dostupan je kandidatima na uvid" dodaju se riječi "a donosi ih predstavničko tijelo osnivača po provedenoj javnoj raspravi na prijedlog izvršnog tijela osnivača usklađen s mišljenjem kazališnog vijeća".

U stavku 7. riječi "osim dijela koji se odnosi na programski i financijski okvir za sljedeće mandatno razdoblje" brišu se.

Iza stavka 7. dodaje se stavak 8. koji glasi:

„(8) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, a prijedlog strategije predstavničkim tijelima osnivača podnosi tijelo propisano člankom 18. ovoga Zakona.”

Obrazloženje

Isto kao za Amandman I.

Amandman IV.

U članku 21. riječ “mandatnog” zamjenjuje se riječju “umjetničkog” tako da glasi:

Obrazloženje

Među zadaćama i ovlastima ravnatelja odnosno intendanta u člancima 15. i 17. ne postoji “mandatni program rada”, nego se navode “godišnji program rada i razvoja” te “umjetnički program”. Kako je “program rada i razvoja” očigledno ograničen na godinu, a ravnatelj odnosno intendant se, prema članku 20., imenuju na četiri godine, potrebno je precizirati da se na javnom natječaju evaluira *umjetnički* program (koji sadrži, kako i stoji u članku 21., “financijski i kadrovski plan ostvarenja”) u funkciji provedbe strategije i njenog financijskog okvira koje je ranije, po provedenoj javnoj raspravi, utvrdilo predstavničko tijelo.

Amandman V.

Članak 22. se briše.

Obrazloženje

Respektirajući intenciju da umjetnici koji se odluče za ravnateljske odnosno intendantske karijere ne prekidaju svoje umjetničke karijere, rad izvan kazališta kojim upravlja za vrijeme mandata u suprotnosti je sa zadaćama intendanta odnosno ravnatelja kazališta, a eventualni takav angažman njegovih zamjenika već je određen člankom 53. koji propisuje da je umjetničko djelovanje izvan kazališta moguće uz dozvolu intendanta odnosno ravnatelja. Smatra li netko da će umjetničko i upravno djelovanje samo u kazalištu kojim rukovodi naštetiti njegovoj karijeri, ima mogućnost da se ne kandidira za ravnatelja odnosno intendanta.

Amandman VI.

U članku 23., stavak 1., riječi “pet ili sedam” zamjenjuju se riječima “osam ili deset”, a riječi “većinu imenuje osnivač” riječima “polovicu imenuju predstavnička tijela osnivača iz redova kazališnih publika, a polovicu između sebe biraju svi zaposleni u kazalištu. Ako prilikom odlučivanja nema većine glasova, prevagu donosi glas predsjedavajuće osobe koja uvijek iz redova kazališnih publika.”.

Stavci 2., 5., 6. i 7. brišu se.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 2. i 3., a stavci 8. do 13. postaju stavci 4. do 9.

Obrazloženje

Kazališna vijeća trebaju predstavljati dvije osnovne zajednice: one koji kazalište proizvode, i one koji kazalište posjećuju (što ne znači nužno samo da su gledatelji, nego uključuje i aktivno sudjelovanje u proizvodnji kazališta gdje god je to moguće), osiguravajući njihovu suradnju. Kako bi se osigurala njihova reprezentativnost, a smanjila mogućnost političko-stranačkog ili

interesnog “zarobljavanja” vijeća, broj članova je potrebno povećati. Stručne kvalifikacije članova vijeća su nepotrebne jer će se ekspertiza “istaknutih profesionalnih dramskih, baletnih ili opernih kazališnih umjetnika” osigurati predstavljenošću zaposlenih. Osim toga, ima li se u vidu potreba kohezije kazališta i zajednice kojoj služi za zajednički izraz, specificiranje stručne sprema za sudjelovanje u zajedničkim poslovima je pogrešno. Kazališta ne trebaju biti kazališta obrazovanih i stručnih elita, nego svih koji ih posjećuju ili će to činiti. U protivnom će javna sredstva za njihov rad biti sve teže opravdati pa niti “istaknuti kulturni djelatnici u području društvenih znanosti, humanističkih znanosti ili u umjetničkom području s radnim iskustvom u javnom kulturnom sektoru, istaknuti znanstvenici, odnosno nastavnici u području društvenih znanosti, humanističkih znanosti ili u umjetničkom području te pravni ili ekonomski stručnjaci s iskustvom u području kulture” - kako predlagač vidi sastav vijeća - u konačnici neće ostvarivati taj prostor distinkcije. To nipošto ne znači da, recimo, profesorice u srednjim školama koje već desetljećima promoviraju kazalište posjećujući ga ustrajno sa svojim učenicima ne predstavljaju, prema našem mišljenju, idealan profil članova kazališnih vijeća iz redova publika, no izbor ipak, umjesto gradonačelnika i ministara, treba prepustiti predstavničkim tijelima osnivača, i to bez dominacije vladajućih većina.

Amandman VII.

U članku 24. dodaje se nova alineja 1. koja glasi:

„- daje mišljenje na prijedlog strategije i financijskog okvira kazališta“

Dosadašnje alineje 1. do 6. postaju alineje 2. do 7.

U alineji 1. koja postaje alineja 2. riječi “s osnovnim programskim i financijskim okvirom” zamjenjuju se riječima “sa strategijom i financijskim okvirom”.

Obrazloženje

Isto kao za amandman I.

Amandman VIII.

U članku 30. riječi “prihvaćenog prijedloga programa i financijskog plana” zamjenjuju se riječima “prihvaćene strategije”.

Obrazloženje

Isto kao za amandman I.

Amandman IX.

U članku 34. stavku 3. riječi „po pozivu ili“ brišu se

Obrazloženje

Ovim amandmanom omogućuje se transparentniji način izbora kazališnih umjetnika. Zapošljavanje po pozivu, nasuprot zapošljavanju putem javnog natječaja, intendancijama i

ravnateljima kazališta daje neograničene mogućnosti zloupotrebe tog prava koje mogu staviti u neravnopravan položaj druge potencijalne kandidate za zaposlenje. Zasnivanje radnog odnosa po pozivu moralo bi biti iznimka, a u slučaju da ga u zakonu želimo konzimirati, trebalo bi striktno navesti da se po pozivu mogu angažirati posebno istaknuti umjetnici s međunarodnom reputacijom, odnosno neka međunarodna „zvijezda“ koja sigurno ne bi pristala ići na natječaj.

Amandman X.

Članak 35. mijenja se i glasi:

„Kazališnim umjetnicima, nakon ugovora o radu na određeno vrijeme, intendant, odnosno ravnatelj dužan je ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme, ako postoji potreba za obavljanjem poslova toga radnog mjesta, a kazališni umjetnici redovito uspješno djeluju u javnom kazalištu ili javnoj kazališnoj družini u provedbi predviđenog repertoarnog plana.“

Obrazloženje

Prema Zakonu o radu, članak 12., stavak 2. (NN 151/22) ugovor o radu na određeno vrijeme “može se sklopiti u najdužem trajanju od tri godine”. Usto, ovim amandmanom želimo spriječiti mogućnost poslodavca da umjetnika zaposli na 24 sata ili da mu ugovor o radu na određeno vrijeme produljuje iz mjeseca u mjesec, čime ga stavlja u bitno nepovoljniji položaj u odnosu na sve druge radnike u Republici Hrvatskoj.

Amandman XI.

Članci od 37. do 42. i od 59. do 62. brišu se.

Obrazloženje

Odredbe prema kojima bi umjetnički radnici zaposleni u kazalištima i Ladu svake četiri godine podlijegali “reviziji umjetničkog djelovanja i doprinosa kako bi se utvrdilo jesu li i dalje sposobni umjetnički djelovati i doprinostiti” nije u skladu s odredbama Zakona o radu. Jedno od osnovnih načela radnog zakonodavstva, *in favorem laboratoris*, da će se od različitih propisa primijeniti onaj povoljniji za radnika, znači da bi ove odredbe dovele do nepotrebnog sudovanja, nezdravog stresa i rizika od ozbiljnih bolesti kod radnika, loše atmosfere u umjetničkim ansamblima i radnim kolektivima, a na kraju bi kazališta morala plaćati sudske troškove, neisplaćene plaće, zatezne kamate i vraćati razočarane umjetničke radnike na posao.

Amandman XII.

U članku 47. stavci od 3. do 5. brišu se.

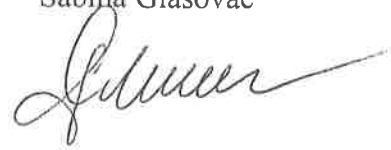
Obrazloženje

Predlažući u člancima 46. i 47., stavci 1. i 2. izračun mirovine za umjetnike Asambala Lado prema prosjeku plaća u deset uzastopnih najboljih godina poslije 1998. godine i uvećanju od 45 % - što pozdravljamo - Vlada pokazuje da je svjesna koliko su niske mirovine plesnih umjetnika dodatno oštećene zbog njihovog ranijeg odlaska u mirovinu. Međutim, zatim se predlaže smanjivanje tako izračunatih mirovina prema stopama od 8 do 20 %, što za umjetnike otvara niz nepoznanica i nepotrebno im smanjuje ionako niska mirovinska primanja. Stoga je

stavke 3., 4. i 5. potrebno brisati, posebno kada se uzme u obzir skoro odustajanje od smanjenja i drugih mirovina prema posebnim propisima koje je najavila Vlada.

Potpredsjednica Kluba zastupnika SDP-a

Sabina Glasovac

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sabina Glasovac', written in a cursive style.